

Spoštovane in spoštovani!

Trenutno stanje in vse, kar je povezano z obvladovanjem epidemije, se zažira v vse pore našega življenja. Tako nam jo je virus zagodel tudi pri praznovanju slovenskega kulturnega praznika, 8. februarja. Namesto da bi, kot rečemo, »vsa občina dihala« s kulturnim praznikom in dogodki, ki vsako leto potekajo v njegovo počastitev, razmišljamo, na kakšen način ga sploh lahko praznujemo. Prav pogrešal bom vse pohodnike, kulturni program, stojnice in dogodke v rojstnih hišah naših največjih umetnikov v dneh pred in na dan praznika. Vsako leto so Zavod za turizem in kulturo Žirovnica, Kulturno društvo dr. France Prešeren, Občina Žirovnica, domače pesnice in mnogi drugi od domačih ponudnikov hrane, pijače, izdelkov, do gasilcev in še koga, vložili veliko pozitivne energije v pripravo praznovanja in z njim povezanih prireditev, a letos bo žal drugače.

Tako bo ZTK Žirovnica na dan praznika pripravil virtualni sprehod po Poti kulturne dediščine na družbenih omrežjih in v sodelovanju z RTV SLO 1 v oddaji Dobro jutro.

Naj zaradi tega pomen in slovesnost ob praznovanju kulturnega praznika, ki ga kot edini narod na svetu obeležujemo v obliki državnega praznika, ne izgubi pomena. Nasprotno, mislim, da je ta čas odlična priložnost, da opozorimo na stanje naše kulture v luči novega koronavirusa v smislu zagotavljanja pogojev za delo vsem kulturnim delavcem in ustanovam. Nenazadnje naj bo pridevnik kulturni na ta dan tudi opomnik na kulturo dialoga na vseh nivojih življenja in odločanja. Ta namreč v času epidemije zelo pada. Predvsem se znižuje nivo komunikacije v političnem dialogu kot tudi na družabnih omrežjih, kjer ljudje v imenu nekih pravic ali poti za doseganje svojih interesov vedno pogosteje uporabljajo sovražne in žaljive besede.

Predlagam, da v Žirovnici letos kot rdečo nit ob slovenskem kulturnem prazniku izpostavimo kulturo dialoga v imenu vseh naših velikih mož in žena, ki so se rodili in delovali v naših vasi in so ravno z lepo slovensko besedo pripomogli k ohranitvi našega naroda.

Iskrene čestitke ob slovenskem kulturnem prazniku!

Leopold Pogačar, župan

Tradicionalni pohod po Poti kulturne dediščine Žirovnica – to leto virtualno

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika bo v rojstnih krajih dr. Franceta Prešerna letos potekalo na drugačen način. Trenutne razmere nam žal ne omogočajo, da bi vas povabili na tradicionalni pohod po Poti kulturne dediščine Žirovnica, zato smo se odločili, da to leto mi pridemo k vam. Pridružite se nam 8. februarja, ko bo na spletu potekal **Virtualni pohod po Poti kulturne dediščine Žirovnica**.

Na pohodu po eni najstarejših slovenskih tematskih poti vas bo spremljal sam France Prešeren – v podobi animiranega lika. Ste za potep iz Vrbe v ostale vasi pod Stolom, v kraje, kjer se je poleg našega velikega poeta rodila še cela vrsta izjemnih Slovencev? V družbi Franceta Prešerna odkrijte, kdo so bili in kdo ve, morda vas vzdolž poti preseneti še kakšna lepa slovenska pesem.

Prešernega dogajanja tudi na Virtualnem pohodu po Poti kulturne dediščine vsekakor ne bo manjkalo, saj je France v domače kraje povabil uveljavljene umetnike, ki so za nas pripravili pester kulturni program. Z nami bodo Aleksander Mežek, Boštjan Gorenc - Pižama, Rok Terkaj - Trkaj, Irena in Leon Leskovšek in Mešana pevski skupina dr. France Prešeren Žirovnica. V pozdravnem govoru nas bo, kot vsako leto, nagovoril župan Občine Žirovnica gospod Leopold Pogačar, nastopili pa bodo tudi otroci iz Osnovne šole Žirovnica.

S ključnikom #kulturalialoga v Žirovnici vabimo k solidarnosti in prijaznemu kulturnemu dialogu, s katerim želimo počastiti spomin na največjega slovenskega pesnika. Bodite z nami 8. februarja 2021 od 8. ure naprej. Virtualni pohod po Poti kulturne dediščine Žirovnica bo potekal na spletni strani www.visitzirovnica.si ter Facebook in YouTube kanalu Visit Žirovnica.

Organizator dogodka je Zavod za turizem in kulturo Žirovnica v sodelovanju z Občino Žirovnica in Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije. Zahvaljujemo se produkcijskemu studiu Invida in vsem sodelujočim.

Petra Kržan

Kulturni praznik slovenskega naroda

Pesnik dr. France Prešeren je do začetka 20. stoletja pridobil osrednje mesto v slovenski kulturni, narodni, politični in umetniški zavesti. Med drugo svetovno vojno je predstavljal osrednjo simbolno figuro odpora proti okupatorjem, ki so razkosali slovensko ozemlje, Slovencem odrekli pravico do narodne identitete in začeli z raznarodovalnimi ukrepi. Kultura je dobila osrednji narodno-obrambni pomen in postala pomembna mobilizacijska sila. Slovenci so se odločili kljubovati nasprotnikom tudi s spontanim kulturnim uporom, ki je poznal različne, organizirane in samoiniciativne pojavne oblike.

Tik pred osvoboditvijo, februarja 1945, je predsedstvo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta proglasilo dan Prešernove smrti za kulturni praznik (oziroma teden od 2. do 6. februarja za »kulturni teden«).

Predlog za praznovanje 8. februarja kot kulturnega praznika slovenskega naroda je v Črnomlju sestavil Bogomil Gerlanc (1901–1992), vodja odseka za ljudsko prosveto pri SNOS, v sodelovanju z ostalimi člani odseka. Odsek za ljudsko prosveto pri Predsedstvu SNOS je v utemeljitvi predloga poudaril: »Za dvig kulturne zavesti našega naroda in s tem tudi dviganje njegovega ponosa in narodne zavesti in samozavesti bodi en teden v letu posvečen slovenski kulturi. Ta teden naj doseže svoj višek na dan Prešernove smrti. Ta dan bodi naš kulturni praznik. To bodi velika manifestacija vsega kulturnega dela od osnovne šole do univerze, od najmanjše prosvetne organizacije na vasi do najvišjega predstavništva našega prosvetnega življenja. – Akademija znanosti, skratka, ta teden bodi revija vsega prosvetnega dela za dobo enega leta. Da je dan obletnice smrti Franceta Prešerna za to najbolj primeren, je brez dvoma. France Prešeren in njegovo veliko kulturno delo in poslanstvo je tista sila, ki more dati takemu prazniku najtrdnjšo oporo in najmočnejši temelj. France Prešeren je bil in bo ostal vsem slovenskim generacijam utelešenje slovenskega duha.«

Za predsedstvo SNOS sta odlok 1. februarja podpisala njegov sekretar Boris Kidrič in predsednik Josip Vidmar. Glavno poveljstvo narodnoosvobodilne vojske in parti-zanskih odredov Slovenije je istega dne po radiu obvestilo vse vojaške enote na slovenskem ozemlju o sprejetem odloku o Prešernovem prazniku. Emil Cesar piše, da so kljub časovni stiski partizanske tehnike poskrbele za natis primernih besedil, šole in krajevni odbori pa so pripravili slavnostne akademije. Prva proslava novega praznika je bila 8. februarja 1945 v Črnomlju. Slavnostna akademija se je odvijala v Domu ljudske prosvete v Črnomlju. 13. februarja je sledila njena ponovitev po radiu.

V Slovenskem poročevalcu je bil 3. februarja 1945 objavljen odlok ob razglasitvi kulturnega praznika. Odlok je spremljal Prešernov portret, ki ga je v tehniki linoreza izdelal slikar in grafik France Mihelič (1907–1998).

ODLOK o proglasitvi dneva Prešernove smrti za kulturni praznik sloven-

skega naroda. Osmi februar, dan smrti dr. Franceta Prešerna, osrednjega slovenskega književnega genija, se proglša za kulturni praznik slovenskega naroda. Ta dan naj se poslej s proslavami in svečanostmi praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih. Ves slovenski narod naj se proslavam svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridruži in pri njih sodeluje.

Damir Globočnik, Novice občine Žirovnica, marec 2017

Kolektivna blagovna znamka destinacije Žirovnica po modelu »Izvirno slovensko«

Destinacija Žirovnica, po vzoru drugih destinacij v Skupnosti Julijske Alpe, pristopa k označevanju kakovosti izdelkov in storitev s kolektivno blagovno znamko (KBZ) po modelu »Izvirno slovensko«, ki ga razvija podjetje ProVITAL, d.o.o. Po omenjenem modelu je bilo v zadnjih osmih letih oblikovanih več kolektivnih blagovnih znamk v Sloveniji, kot so Bohinjsko, Okusi Rogle, Dobrote Dolenjske, Srce Slovenije, Idrija Izbrano, Jeruzalem Slovenija, Bled Local selection, Okusiti Laško, Sevnica Premium in druge. Z modelom razvoja lokalnega okolja bomo vplivali na rast kakovosti celovite ponudbe, povezovanje ponudnikov, razvoj novih in povezanih izdelkov in storitev ter udejanjanje poslovnih idej. Cilji certificiranja so: gradnja registra ponudnikov z zagotovljeno obljubljeno lokalno vrednostjo – kakovostjo in izvorom živil ter gradiv z območja destinacije Žirovnica, usklajena rast celovite kakovosti ponudbe v destinaciji, kratke lokalne oskrbne verige z najvišjo možno samooskrbo, usklajena promocija lokalnih ponudnikov, logistika in prodaja ponudbe destinacije Žirovnica kot celote.

Proces gradnje kakovosti lokalne ponudbe od spodaj navzgor traja vsaj pet let in ob koncu tega obdobja ponuja osnovo za kakovostno bivanje v destinaciji tako domačinov kot obiskovalcev. V prvi razvojni fazi, ki traja vsaj eno leto, bomo spodbujali ponudnike k povezovanju v mrežo ponudnikov ter k sodelovanju v verigah:

- rokodelcev – rokodelskih izdelkov ter izdelkov unikatnega in industrijskega oblikovanja,
- pri- in predelovalcev živil – pridelkov in živilskih izdelkov ter
- gostincev – jedi in pijač postreženih na gostinski način, vse z lokalno dodano vrednostjo destinacije Žirovnica.

Za prenos znanja, svetovanje ponudnikom in evalvacijo njihove ponudbe bo poskrbela strokovna komisija za sodelovanje, ki jo sestavljajo prof. dr. Janez Bogataj, dr. Tanja Lešnik Štuhec, mag. Marlena Skvarča, Franci Jezeršek, dr. Jana Vilman idr.

Vljudno vas vabimo, da se priključite v sistem mreženja, ko bo delovna skupina uskladila pogoje pridobivanja pravice kolektivne blagovne znamke in bomo objavili javni razpis – predvidoma v maju.

za Zavod za turizem in kulturo Žirovnica pripravila dr. Tanja Lešnik Štuhec.

